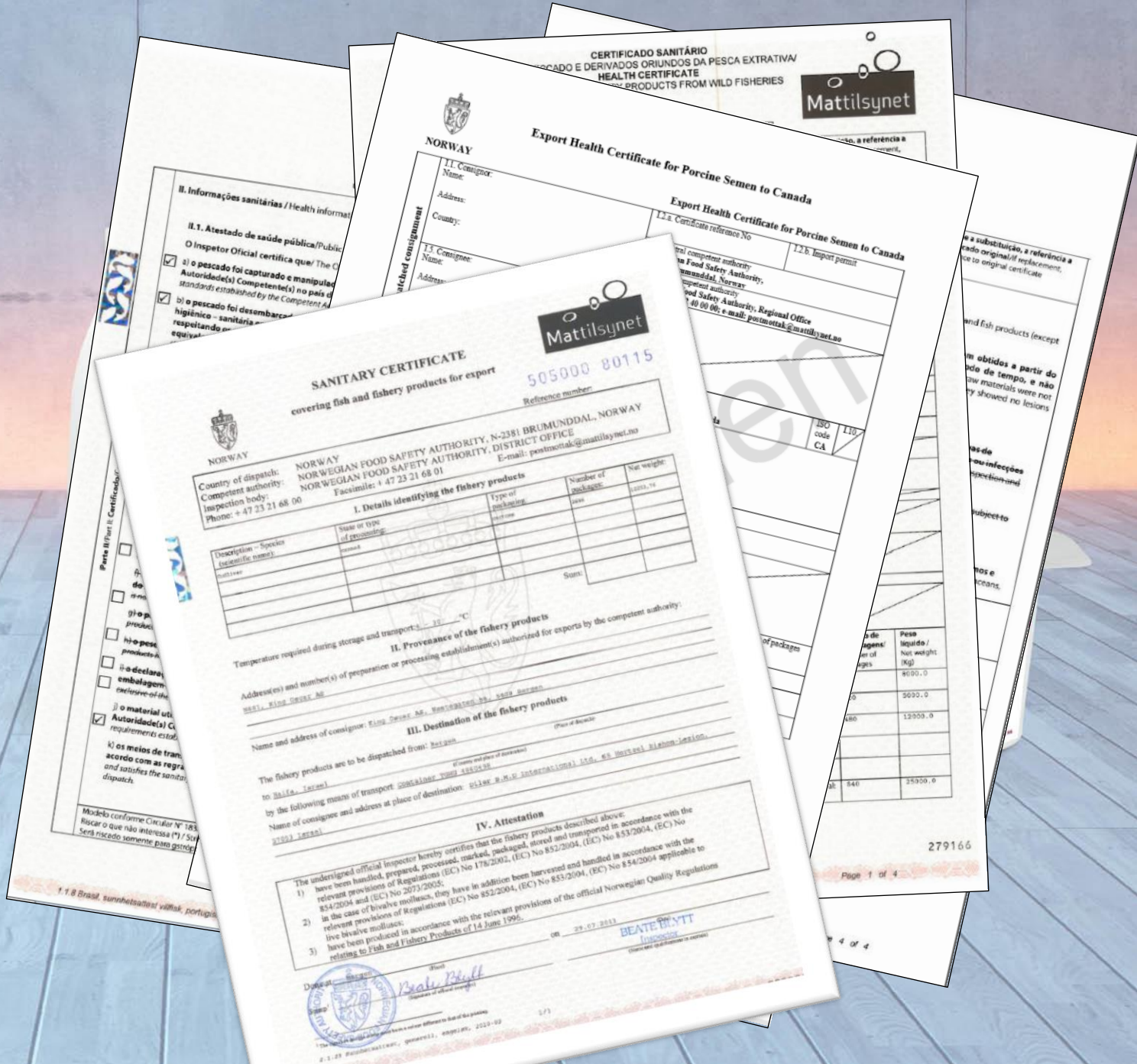

VEILEDER TIL

MATEKSPORTFORSKRIFTEN

PUBLISERT JULI 2020

II. Informações sanitárias / Health information

II.1. Atestado de saúde pública / Public Health Certificate
O Inspetor Oficial certifica que/ The Official Inspector certifies that:

- a) o pescado foi capturado e manipulado em conformidade com as normas estabelecidas pelas Autoridade(s) Competente(s) no país de origem / the fish was caught and handled in accordance with the standards established by the Competent Authority in the country of origin
- b) o pescado foi desembarcado e armazenado em conformidade com as normas de higiene e sanitária estabelecidas pelo país de origem, respeitando as condições equivalentes / the fish was landed and stored in accordance with the hygiene and sanitary standards established by the country of origin, respecting the equivalent conditions

NORWAY

Export Health Certificate for Porcine Semen to Canada

1.1. Consignor:
 Name:
 Address:
 Country:

1.2. Certificate reference No

1.3. Consignee:
 Name:
 Address:

1.4. Import permit

1.5. Competent authority:
 Food Safety Authority, Brumunddal, Norway
 Food Safety Authority, Regional Office
 40 00 00; e-mail: postmottak@mattilsynet.no

1.6. ISO code
 CA L10

2. Details identifying the fishery products

Description - Species (scientific name)	State or type of processing	Type of packaging	Number of packages	Net weight
Sum:				

III. Destination of the fishery products

The fishery products are to be dispatched from: Norway

by the following means of transport: air

Name of consignee and address at place of destination: Elmer B.R.U. International Ltd, 68 Boulevard Blenheim-Jérôme, 27003 Tervel

IV. Attestation

The undersigned official inspector hereby certifies that the fishery products described above:

- have been handled, prepared, packaged, stored and transported in accordance with the relevant provisions of Regulations (EC) No 178/2002, (EC) No 853/2004, (EC) No 854/2004 and (EC) No 2073/2005;
- in the case of bivalve molluscs, they have in addition been harvested and handled in accordance with the relevant provisions of Regulations (EC) No 852/2004, (EC) No 853/2004, (EC) No 854/2004 applicable to live bivalve molluscs;
- have been produced in accordance with the relevant provisions of the official Norwegian Quality Regulations relating to Fish and Fishery Products of 14 June 1996.

Done at: Brumunddal on: 27-07-2013

BEATE HENNT
 Inspector

ISO code	CA	L10	Net weight (kg)
			9000,0
			5000,0
			12000,0
			35000,0

Aktuelt regelverk

- [Forskrift 18. Juni 2020 nr. 1547 om eksport av næringsmidler, animaliebiprodukter, fôrvarer, levende dyr og avlsprodukter til land utenfor EØS \(mateksportforskriften\)](#)
- [Lov om matproduksjon og mattrygghet mv. \(matloven\)](#)

Veilederen er ikke rettslig bindende, men skal fungere som et hjelpemiddel til tolkning av ulike bestemmelser i mateksportforskriften. Veilederen må derfor leses sammen med de relevante bestemmelsene i regelverket.

Innholdsfortegnelse

Innledning	4
Hva finner du i denne veilederen?	4
Hvem vil ha utbytte av å lese denne veilederen?	4
Hvorfor trenger vi regler for eksport til land utenfor EØS?	4
Om mateksportforskriften og veiledning for eksport	5
1 Formål og virkeområde	6
§ 1 Formål	6
§ 2 Hva forskriften gjelder	6
§ 3 Definisjoner	7
2 Generelle bestemmelser	9
§ 4 Plikt til internkontroll	9
§ 5 Krav til produsenten	9
§ 6 Krav til eksportøren	10
§ 7 Søknad om helsesertifikat	11
§ 8 Mattilsynets behandling av søknaden om helsesertifikat	12
§ 9 Mattilsynets rett til å be om oppdatering av importlandets liste	13
§ 10 Varslingsplikt og erstatningssertifikat	14
§ 11 Retur og tilbakekall av helsesertifikater	15
3 Produksjon og eksport av næringsmidler og fôrvarer på særskilte vilkår	16
§ 12 Produksjon og eksport av næringsmidler og fôrvarer på særskilte vilkår	16
§ 13 Tilleggsvilkår	16
§ 14 Merking	17
§ 15 Melding til Mattilsynet	17
4 Administrative bestemmelser	18
§ 16 Dispensasjon	18
§ 17 Tilsyn og vedtak	18
§ 18 Straff	18
§ 19 Ikrafttredelse	19

Innledning

Hva finner du i denne veilederen?

I denne veilederen finner du informasjon om hvordan du skal forstå bestemmelsene i mateksportforskriften. Det er viktig at du som er involvert i produksjon, håndtering eller eksport av varer eller levende dyr til land utenfor EU/EØS, gjør dette i henhold til bestemmelsene i denne forskriften og eventuelle særkrav fra importlandet. Da bidrar du til at norske varer har umiddelbar og fremtidig markedsadgang, og dessuten legger du til rette for at Mattilsynet kan utstede sertifikater uten unødvendige forsinkelser eller ekstra kostnader for eksportør.

Veilederen utfyller mateksportforskriften og skal hjelpe deg å forstå hvordan du skal følge regelverket i din situasjon. Veilederen er ikke rettslig bindende og tar ikke for seg alle situasjoner som kan oppstå. Hvis det skulle være tvil, er det ordlyden i forskriften som gjelder.

Veilederen tar for seg de ulike paragrafene i forskriften i kronologisk rekkefølge. Innholdsfortegnelsen er en hjelp til å finne fram i teksten. Paragrafene fra forskriften er gjengitt ordrett i blå skrift, og veiledning til hver paragraf er angitt under.

Hvem vil ha utbytte av å lese denne veilederen?

Alle som produserer, håndterer eller eksporterer næringsmidler, animaliebiprodukter, fôrvarer, levende dyr eller avlsprodukter for eksport til land utenfor EØS, vil ha nytte av å lese veilederen.

Mateksportforskriftens femte og sjette paragraf omtaler produsenter av varer eller levende dyr og eksportører konkret. Men mateksportforskriften forplikter også alle andre som håndterer næringsmidler, animaliebiprodukter, fôrvarer, levende dyr eller avlsprodukter som skal eksporteres til land utenfor EØS.

For eksempel har Russland et krav om at varer som skal eksporteres til Russland lagres adskilt fra andre varer. Kravet forplikter alle som håndterer disse varene, ikke kun produsent og eksportør.

Et annet eksempel er speditører som handler på vegne av eksportører. De vil være omfattet av kravene i mateksportforskriften, selv om den ikke nevner speditører eksplisitt.

Hvorfor trenger vi regler for eksport til land utenfor EØS?

Markedsadgang til land utenfor EØS er ingen selvfølge, men er ofte et resultat av langsiktig samarbeid mellom myndighetene i Norge og importlandet. Der importlandet krever sertifikat, er det en forutsetning for handelen at importlandet godtar helsesertifikatet slik det er utformet, og med de kravene sertifikatet omfatter. Noen ganger inngås det bilaterale avtaler mellom Norge og importlandet, der avtalene stiller konkrete krav til varene og til utformingen av helsesertifikatet som skal følge forsendelsen. Importland kan stille krav selv om det ikke inngås en bilateral avtale, og i slike tilfeller krever importlandet som regel at kravene står i det helsesertifikatet som kan utstedes for varene.

Norge er med i EØS og er dermed bundet til EUs strenge krav ved import av levende dyr og animalske produkter. Importland utenfor EU stiller i økende grad tilsvarende krav som EU ved import av norske

varer. Vi må derfor akseptere at hvert land har sin tilnærming for å sikre at varene som importeres oppfyller deres krav. Siden norske varer eksporteres til om lag 140 ulike land, er det mange ulike importregimer som norske eksportvirksomheter og Mattilsynet må forholde seg til. Ikke alle importkrav er kjent for norske myndigheter, og importlandene kan endre sine krav uten at vi alltid kjenner til det.

For at næringen skal kunne dokumentere at importlandenes krav ved eksport er oppfylt, og for at Mattilsynet skal kunne utstede helsesertifikater raskt og effektivt, er det behov for å tydeliggjøre plikter for produsenter og eksportører. Slik sørger mateksportforskriften for tydeliggjøring og skaper forutsigbarhet knyttet til kravene ved eksport gjennom produksjonskjeden.

Forskriften bidrar dermed til å ivareta markedsadgang for norske produkter, ved å formalisere kravet om at varene som eksporteres oppfyller importlandenes krav.

Forskriften gir også Mattilsynet hjemmelsgrunnlag for å flytte tidspunktet for tilsyn og kontroll med hensyn til krav ved eksport til tidligere deler av produksjonskjeden enn før. Det vil si at Mattilsynet kan kontrollere overholdelse av eksportkrav når varene produseres, i stedet for i tidsrommet mellom søknad om og utstedelse av sertifikat. Dette vil eliminere et forsinkende ledd i søknadsprosessen, slik at sertifikater kan utstedes raskere.

Forskriften legger dermed til rette for et effektivt sertifikatsystem.

Om mateksportforskriften og veiledning for eksport

Mateksportforskriften legger rammene for ivaretagelse av markedsadgang for norske produkter og for et effektivt system for søknad om helsesertifikater. I all hovedsak forskriftsfester den en allerede etablert forvaltningspraksis.

Du som er involvert i eksport av varer eller dyr omfattet av forskriften, må i tillegg sette deg inn i og følge med på Mattilsynets nettsider om eksport av disse. Her finner du oppdatert informasjon om kravene fra importland som Mattilsynet er kjent med, og praktisk veiledning om eksport til land utenfor EU/EØS.

1 Formål og virkeområde

§ 1 Formål

Forskriften skal bidra til å ivareta markedsadgang for norske produkter og legge til rette for et effektivt sertifikatsystem.

Forskriften skal også ivareta at næringsmidler og fôrvarer som er produsert på særskilte vilkår, er helsemessig trygge, jf. kapittel 3.

Formålsparagrafen er en viktig rettskilde. Hvis du er usikker på hva noen av de andre bestemmelsene i forskriften innebærer, skal du se disse i sammenheng med formålsparagrafen. Denne beskriver hensikten med bestemmelsene i forskriften, og kan dermed gi mer konkret innhold til skjønsmessige bestemmelser.

Bestemmelsen er todelt. Den skal for det første ivareta markedsadgangen ved å legge til rette for at virksomheter kan produsere og eksportere varer som følger andre krav enn EØS-regelverket. For det andre er det et krav om at eksport av næringsmidler og fôrvarer skal være helsemessig trygge. Formålet om å ivareta helsemessig trygge næringsmidler og fôrvarer skal hindre dumping av helsefarlige næringsmidler og utrygge fôrvarer.

Første ledd

For å ivareta markedsadgang for norske produkter må varene som eksporteres være trygge og i samsvar med importlandets krav. Mattilsynet bekrefter dette gjennom sertifikatet.

Virksomhetene har allerede ansvar for at all produksjon og omsetning av produkter, nasjonalt og internasjonalt, skjer på en trygg og redelig måte.

Mateksportforskriften presiserer at produksjon og omsetning av varer som skal eksporteres til land utenfor EØS dessuten må være i samsvar med krav fra importlandet, dersom landet stiller krav utover vårt nasjonale regelverk.

Annet ledd

Bestemmelsen erstatter § 1 i forskrift 31. august 2018 nr. 1319 om produksjon og eksport av næringsmidler og fôrvarer til land utenfor EØS på særskilte vilkår, som oppheves i sin helhet av denne forskriften.

§ 2 Hva forskriften gjelder

Forskriften gjelder for virksomheter som produserer, oppbevarer, transporterer eller eksporterer næringsmidler, animaliebiprodukter, fôrvarer, levende dyr og avlsprodukter til land utenfor EØS.

Bestemmelsene i kapittel 3 gjelder kun for virksomheter som håndterer næringsmidler og fôrvarer til land utenfor EØS på særskilte vilkår.

Første ledd

Forskriften gjelder for kommersielle eksportvirksomheter.

Privatpersoner som foretar aktiviteter i privat og ikke-kommersielt øyemed, faller utenfor matlovens definisjon av «virksomhet», og Mattilsynet fører ikke tilsyn med dem i henhold til denne loven. Siden mateksportforskriften er hjemlet i matloven, er utstedelse av sertifikater for levende dyr til privatpersoner heller ikke regulert av denne forskriften. Søknader om slike sertifikater behandles som særtilfeller.

Forskriften gjelder heller ikke for eksport av planter.

Forskriften gjelder ikke for eksport av kosmetikk. Kosmetikk er regulert i kosmetikkloven som har egne regler om eksport av kosmetikk.

Annet ledd

Bestemmelsen erstatter § 2 i forskrift 31. august 2018 nr. 1319 om produksjon og eksport av næringsmidler og fôrvarer til land utenfor EØS på særskilte vilkår.

Bestemmelsene i §§ 12, 13, 14 og 15 omfatter produksjon og omsetning. Med ordet «håndterer» menes virksomheter som har befatning med produksjon og omsetning av næringsmidler og fôrvarer til land utenfor EØS på særskilte vilkår.

§ 3 Definisjoner

I forskriften menes med

- a. eksportparti: ett eller flere vareparti som føres samlet ut av landet*
- b. eksportør: enhver som er juridisk ansvarlig for utførsel av varer og/eller dyr som omfattes av denne forskriften*
- c. helsesertifikat: dokument utstedt av Mattilsynet overfor kompetent myndighet i importlandet, for et bestemt eksportparti fra en eller flere angitte produsenter*
- d. særkrav: krav som settes som vilkår for import av et importland, og som ikke er omfattet av norsk regelverk*
- e. særskilte vilkår: vilkår som utelukker produktet fra å kunne omsettes i EØS, jf. kapittel 3*
- f. erstatningssertifikat: et helsesertifikat som av ulike årsaker erstatter et allerede utstedt sertifikat*
- g. egenerklæring: en bekreftelse overfor Mattilsynet på at særkrav er oppfylt*
- h. listeført: å være oppført på et importlands liste over produsenter eller produsenter og produkter, som landet har godkjent for import, jf. § 5 første ledd*

Til definisjonen av særkrav:

Særkrav er krav som ikke er omfattet av norsk regelverk, men som stilles av et importland.

Importland stiller krav til produktene de importerer. Når et importland stiller krav til et produkt, gjør de det ut ifra deres egen risikovurdering med hensyn til folkehelse og dyrehelse. Mattilsynet har som utgangspunkt at produktene som eksporteres, og som kan omsettes fritt i Norge, ikke

innebærer noen risiko for folkehelsen eller dyrehelsen, verken i Norge eller i importlandet. Imidlertid må vi akseptere at importland gjør sine egne risikovurderinger, og deres risikovurderinger vil ikke alltid være i overensstemmelse med våre.

Importlandets myndighet bestemmer selv hvordan de presenterer sine krav. Vanligvis blir kravene formidlet Mattilsynet i skriftlig form, for eksempel;

- som utkast til sertifikat
- som henvisning til publisert informasjon om importlandets regelverk eller annen informasjon om krav ved importerte varer
- gjennom formelt avtaleverk, eller
- gjennom annen form for skriftlig dialog.
- som SPS-notifikasjon

I noen tilfeller har krav blitt fremsatt i muntlig form, f.eks. kravet fra kinesiske myndigheter om at oppdrettsfisk skal være trygg å spise uten videre varmebehandling. Kravet er fremsatt gjentatte ganger i møter med kinesiske myndigheter. Selv om kravet ikke er fremlagt skriftlig og heller ikke er nevnt i sertifikatet, må det tas på alvor og oppfylles for å sikre markedsadgang for produktene kravet gjelder for.

Når Mattilsynet mottar slike krav, prøver vi å få aksept fra importlandets myndighet for at etterlevelse av norsk regelverk er nok for å sikre at de norske produktene er i henhold til deres krav. Når kravet eller kravene som stilles ikke kan dekkes av bestemmelser i norsk regelverk, definerer vi kravene som særkrav.

Dersom Mattilsynet vurderer at et særkrav er mulig å oppfylle, publiserer vi det på våre nettsider. I tillegg veileder vi i vår forståelse av kravet og hvordan det kan sikres. Som utgangspunkt for å sette deg inn i særkrav fra importland kan du bruke Mattilsynets nettsider, selve sertifikatet og eventuelle obligatoriske egenerklæringer.

Mattilsynet blir ikke alltid informert av importlandene hvis de endrer importkravene sine. Du som eksportør er selv ansvarlig for å sikre at importkravene, også de som kommer frem av sertifikatene, er gjeldende. Dersom du er i tvil anbefaler vi at du spør importør.

Andre relevante definisjoner:

I forskriften defineres kun ord som er relevante i eksportsammenheng, og som ikke er definert i annet regelverk. For å ensrette begrepsbruken for de mange, svært forskjellige næringene som omfattes av denne forskriften, vil vi likevel veilede om hvordan følgende ord i forskriften skal forstås:

1. *Produsent*: enhver fysisk eller juridisk person som tar del i tilvirkningen av varene eller hold av dyrene som omfattes av denne forskriften. Som regel vil særkrav fra importland rette seg mot den siste produsenten i produksjonskjeden, men til og med primærprodusenter, for eksempel fiskefartøyer eller melkebønder, kan bli omfattet av et importlands særkrav.
2. *Produksjon*: Hel eller delvis tilvirkning av varer omfattet av denne forskriften.
3. *Virksomhet*: Ethvert foretak som er involvert i produksjon, bearbeiding, distribusjon eller eksport av varene/dyrene som omfattes av denne forskriften.

Animaliebiprodukter: Animalske biprodukter og avledede produkter, som er definert i forordning nr. 1069/2009, artikkel 3, nr. 1 og 2. Forordningen er implementert i animaliebiproduktforskriften (forskrift 14. september 2016 nr. 1064 om animalske biprodukter som ikke er beregnet på konsum).

2 Generelle bestemmelser

§ 4 Plikt til internkontroll

Ansvarlig for virksomheter skal sørge for at det innføres og utøves internkontroll for å overholde krav i denne forskriften.

Enhver som driver eller deltar i aktivitet som omfattes av denne forskriften, plikter å påse at internkontrollen etterleves.

Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens art, aktivitet, risikoforhold og størrelse.

Internkontrollen skal dokumenteres i den formen og i det omfanget som er nødvendig på bakgrunn av virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse.

Eksportvirksomheter skal ha internkontroll for å sikre at regelverkskrav overholdes.

Virksomheter som produserer eller håndterer for eksempel dyr eller næringsmidler som skal eksporteres, må også forholde seg til andre forskrifter enn mateksportforskriften. Noen av disse forskriftene stiller også krav om internkontroll, men da bare rettet mot forskriftenes egne bestemmelser.

Virksomheter som må oppfylle særkrav fra importland, og alle eksportører, må dessuten ha internkontroll for å sikre at kravene i mateksportforskriften overholdes. Internkontroll er systematiske tiltak, iverksatt av virksomheten selv, som skal sikre at virksomhetens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med fastsatte krav.

§ 5 Krav til produsenten

Produsenten er ansvarlig for opplysningene som danner grunnlaget for å bli listeført i et importland som har krav om listeføring. Opplysningene skal sendes til Mattilsynet i den formen som Mattilsynet bestemmer.

På det tidspunktet produsenten bekrefter at et produkt kan eksporteres til et bestemt importland, skal produksjonen og produktet oppfylle landets særkrav. Mattilsynet kan bestemme når og hvordan dette skal dokumenteres, bekreftes eller fremlegges.

Produsenten skal bekrefte at særkrav er oppfylt i form av egenerklæring dersom Mattilsynet krever en slik bekreftelse som en del av dokumentasjonen på at produktet er i henhold til særkrav.

Første ledd

Ved listeføring oversender Mattilsynet opplysninger om produsenter til importlandet.

Noen importland, eksempelvis Kina, Vietnam, Brasil, og den Eurasiske Økonomiske Union, har satt som vilkår for markedsadgang at produsentene må være listeført av dem, og opplysningene må oversendes av Mattilsynet. For å bli listeført hos land som krever listeføring må du som produsent først melde til Mattilsynet om at du ønsker å produsere for disse markedene. Deretter innhenter

Mattilsynet opplysningene om din virksomhet som importlandet krever, og sender disse over til importlandets myndigheter. Importlandet bestemmer selv hvilke produkter de vil importere og hvem de fører opp på listene sine over godkjente virksomheter.

Det er du som er ansvarlig for at opplysningene som du sender oss, og som er grunnlag for listeføringen, er korrekte. Dersom et sertifikat er utstedt på bakgrunn av uriktige opplysninger kan dette få uheldige konsekvenser for din virksomhet og i verste fall også for resten av næringen.

Enkelte land kan ha egne registreringer som Mattilsynet ikke involveres i. I disse tilfellene er det ikke krav om at disse opplysningene oversendes Mattilsynet.

Annet ledd

I det øyeblikket du som produsent bekrefter, overfor enten en eksportør, en annen produsent eller Mattilsynet, at produktet ditt kan eksporteres til et importland med særkrav, så må produktet oppfylle de aktuelle særkravene. Da må du også ha på plass et system for å sikre at særkravene oppfylles, jf. § 4 krav om internkontroll. Mattilsynet kan føre tilsyn med dette. Du trenger ikke å oppfylle særkrav fra land som du ikke produserer for.

Hvis du er usikker på om et særkrav er overholdt eller ikke, må du ha som utgangspunkt at varene dine ikke kan eksporteres til dette landet.

Tredje ledd

For noen sertifikater skal du som produsent bekrefte oppfyllelse av særkrav i form av egenerklæring til Mattilsynet. Mattilsynet bruker egenerklæringene som en del av sitt kontrollgrunnlag når vi vurderer om produktet oppfylder særkravene eller ikke. Vi informerer på www.mattilsynet.no om hvilke sertifikater som baseres på egenerklæring, og om egenerklæringen må leveres inn for hvert eksportparti eller ikke.

§ 6 Krav til eksportøren

En eksportør av næringsmidler, animaliebidprodukter, fôrvarer, levende dyr og avlsprodukter skal være registrert hos Mattilsynet.

Eksportøren har ansvaret for at produktene som eksporteres, oppfyller importlandets særkrav.

Eksportøren skal bekrefte at særkrav er oppfylt i form av egenerklæring dersom Mattilsynet krever en slik bekreftelse som en del av dokumentasjonen på at produktet er i henhold til særkrav.

Første ledd

Alle eksportører skal være registrert i Mattilsynets systemer, kontakt ditt lokale mattilsynskontor for mer informasjon.

Annet ledd

Som eksportør er du, innenfor rimelighetens grenser, ansvarlig for å sørge for at produktet du eksporterer oppfyller eventuelle særkrav som importlandet stiller. Dette ansvaret ivaretar du delvis ved å innhente tilstrekkelig med dokumentasjon fra produsenten(e). I tillegg må du basere deg på det du har av kjennskap til produsenter, andre relevante aktører som håndterer produktet før import og andre forhold som kan ha betydning for om produktet oppfyller importlandets særkrav. Ditt ansvar begrenser ikke produsentenes ansvar for å oppfylle særkrav som de har bekreftet er oppfylt.

Tredje ledd

For noen sertifikater skal du som eksportør bekrefte oppfyllelse av særkrav i form av egenerklæring til Mattilsynet. Mattilsynet bruker egenerklæringene som en del av sitt kontrollgrunnlag når vi vurderer om produktet oppfyller sertifikatkravene. Noen egenerklæringer må du levere inn i skjematjenesten når du søker om sertifikat. Dersom vi krever egenerklæring fra deg på en annen måte, informerer vi på www.mattilsynet.no om hvilke sertifikater som vi krever dette for. Her informerer vi også om egenerklæringen må leveres inn for hvert eksportparti eller ikke.

§ 7 Søknad om helsesertifikat

En søknad om helsesertifikat skal sendes i den formen som Mattilsynet bestemmer.

Søkeren skal kunne dokumentere at eksportpartiet samsvarer med opplysningene i søknaden.

Eksportpartiet skal være tilgjengelig for kontroll i Norge frem til partiet er godkjent for utstedelse av helsesertifikat.

Første ledd

Søknad om sertifikat for sjømat skjer som hovedregel elektronisk, men for enkelte av disse sertifikatene, og for andre typer sertifikater, er det foreløpig andre løsninger. Dette informerer Mattilsynet om på våre internettsider.

Annet ledd

Sertifikatet skal beskrive eksportpartiet slik det er på det tidspunktet sertifikatet utstedes.

Hvis Mattilsynet spør, må du som eksportør kunne dokumentere at opplysningene i søknaden om sertifikat samsvarer med eksportpartiet. Eksempel på slik dokumentasjon kan være en plukklister eller et annet dokument som gir oversikt over eksportpartiet.

Tredje ledd

Mattilsynet kan bare attestere for forhold som er mulig å kontrollere eller etterprøve.

Mattilsynet må ha reell mulighet til å føre tilsyn med varene som skal eksporteres. Dersom du for eksempel legger inn et containernummer i sertifikatet, må vi kunne inspisere eksportpartiet i denne containeren. Eksportpartiet skal derfor være tilgjengelig for kontroll på et sted som er oppgitt i

sertifikatsøknaden. Partiet skal være i Norge helt til vi har formidlet til deg som eksportør at det er godkjent for utstedelse av sertifikat.

§ 8 Mattilsynets behandling av søknaden om helsesertifikat

Dersom vilkårene i denne forskriften er oppfylt, skal søknaden om helsesertifikat innvilges.

Mattilsynet kan avslå søknaden om helsesertifikat til et land som krever listeføring, dersom det ikke kan dokumenteres at produsenten eller produktene nevnt i helsesertifikatet er listeført.

Mattilsynet kan avslå en søknad om helsesertifikat for produkter fra en listeført produsent dersom hele eller deler av produksjonen har foregått hos en produsent som ikke er listeført i importlandet.

Mattilsynet kan utstede andre eksportdokumenter enn helsesertifikater, fortrinnsvis dersom kompetent myndighet i importlandet krever det.

Mattilsynet avgjør om et helsesertifikat utstedes på papir, elektronisk eller begge deler.

Første ledd

Vilkår for å få utstedt sertifikat er:

1. Importlandets særkrav til produsenten, produksjonen og produktet er oppfylt,
2. Virksomheten er listeført, dersom importlandet stiller krav om listeføring,
3. Krav til internkontroll er oppfylt, jf. § 4,
4. Eksportør er registrert hos Mattilsynet,
5. Søkeren kan dokumentere at eksportpartiet samsvarer med opplysningene i søknaden,
6. Eventuell egenerklæring er korrekt utfylt,
7. Det er søkt om sertifikat på korrekt måte,
8. Eksportpartiet er tilgjengelig for kontroll fra Mattilsynet, og
9. Produktene er helsemessig trygge

Hvis et eller flere av vilkårene over ikke er oppfylt, vil Mattilsynet vurdere om regelverksbruddet gjør at søknad om sertifikat må avslås.

Annet ledd

Bestemmelsen er en «kan-bestemmelse» og utløser dermed ikke et absolutt krav. Det er importlandet – ikke Mattilsynet – som eventuelt stiller krav om listeføring av produsenter. Noen land krever at produsenten og/eller produktet er oppført på importlandets lister før eksportpartiet slippes inn i landet. De aller fleste landene som listefører produsenter, krever at disse listene oversendes av Mattilsynet. På denne måten godkjenner Mattilsynet at informasjonen som oversendes er korrekt. Bestemmelsen gjelder kun for disse listeføringene. Det vil si at dersom Mattilsynet ikke er involvert i listeføringen, men denne kun er en sak mellom produsent og importlandets myndigheter, stiller vi ikke krav til listeføring for utstedelse av sertifikat.

Dersom importlandets listeføring er basert på oversendelser fra Mattilsynet, vil Mattilsynet vurdere om det kan utstedes sertifikat for produkter fra ikke-listeførte produsenter.

Tredje ledd

Bestemmelsen er en «kan-bestemmelse» og utløser dermed ikke et absolutt krav. Det er importlandet som eventuelt stiller krav om listeføring av produsenter. Likeledes er det importlandet som avgjør om det kun er sluttprodusenten, eller også andre produsenter tidligere i produksjonskjeden til en vare, som skal listeføres.

De aller fleste landene som listefører produsenter, krever at disse listene oversendes av Mattilsynet. På denne måten godkjenner Mattilsynet at informasjonen som oversendes er korrekt. Også denne bestemmelsen gjelder kun for disse listeføringene.

Mattilsynet stiller ikke krav om listeføring hvis dette ikke kreves av importland. Men dersom importlandets myndigheter har krav om at hele eller deler av produksjonskjeden må foregå ved virksomheter som er listeført, og importlandets listeføring er basert på oversendelser fra Mattilsynet, vil Mattilsynet vurdere om det kan utstedes sertifikat for produkter som er produsert helt eller delvis hos ikke-listeførte produsenter.

Fjerde ledd

De aller fleste andre eksportdokumenter enn sertifikater blir bare utstedt av Mattilsynet når du som eksportør kan dokumentere at de kreves av importlandets myndigheter. Mattilsynet utsteder ikke eksportdokumenter for å svare ut ønsker eller krav fra kunden. En slik praksis ville gått ut over Mattilsynets kapasitet til å etterkomme importlandenes myndighetskrav og gitt eksportørene unødvendige merkostnader.

For enkelte eksportdokumenter krever Mattilsynet ikke at du dokumenterer kravet fra importlandets myndighet. Du finner mer informasjon om dette på våre nettsider.

Femte ledd

Mattilsynet avgjør om et helsesertifikat utstedes på papir, elektronisk eller begge deler.

§ 9 Mattilsynets rett til å be om oppdatering av importlandets liste

Som hovedregel skal Mattilsynet be om oppdatering av importlandets lister i form av fjerning, endring eller ny oppføring av virksomhet eller produkt, i regulære oversendelser i henhold til avtaler mellom myndighetene.

Mattilsynet kan be om at en virksomhet eller et produkt fjernes fra listen når

- a. betingelsene for eksport til landet ikke lenger overholdes, eller*
- b. virksomheten selv ikke lenger ønsker å være listeført for eksport til landet*

Dersom virksomheter eller produkter ikke lenger overholder betingelsene for eksport til et land som har listeføring, vil Mattilsynet først følge dette opp i henhold til forvaltningsloven. Det vil si vanlig

saksgang med forhåndsvarsling av vedtak og anledning for virksomheten til å uttale seg, alternativt hastevedtak, underretning om vedtaket og adgang til å klage på dette.

Mattilsynet kan fjerne virksomheter eller produkter fra listen som vi sender til importlandet. Dette gjør vi dersom;

- virksomheten etter forvaltningsmessig oppfølging fremdeles ikke oppfyller betingelsene for eksport til landet
- virksomheten ønsker å bli fjernet fra importlandets liste

Etter at Mattilsynet har sendt over oppdaterte lister, har vi ingen innvirkning på når importlandet velger å oppdatere sine lister.

§ 10 Varslingsplikt og erstatningssertifikat

Blir en eksportør oppmerksom på at opplysningene i egenerklæringen eller helsesertifikatet ikke samsvarer med eksportpartiet, skal eksportøren snarest informere Mattilsynet om avviket.

Eksportøren kan søke om endring av et helsesertifikat som ikke er korrekt. Det utstedte helsesertifikatet skal returneres, og søknad om erstatningssertifikat skal oppfylle kravene i § 7 første og annet ledd.

Dersom eksportøren søker om erstatningssertifikat etter at eksportpartiet har forlatt Norge, må eksportøren dokumentere at alle krav i erstatningssertifikatet var oppfylt da eksportpartiet forlot Norge.

Første ledd

Mattilsynet skal alltid informeres av eksportøren dersom denne blir klar over at sertifikatet er utstedt på feil grunnlag. Mattilsynet må da ta stilling til om sertifikatet oppfyller importlandets krav.

Annet ledd

Mattilsynet vil i hvert enkelt tilfelle vurdere om det er nødvendig og mulig å endre sertifikatet.

Hvis det oppdages feil i et utstedt sertifikat, har eksportøren mulighet til å søke om erstatningssertifikat. Søknad om erstatningssertifikat kan kun mottas fra eksportøren som er ansvarlig for det opprinnelige sertifikatet. Eksportøren skal kunne dokumentere at eksportpartiet samsvarer med opplysningene i søknaden om erstatningssertifikat.

Dersom eksportpartiet fremdeles er i Norge og er tilgjengelig for kontroll, kan eksportøren, i stedet for å søke om erstatningssertifikat, be om å få kansellert sertifikatet. Eksportøren kan deretter søke om nytt, originalt sertifikat.

Opprinnelig sertifikat skal umiddelbart returneres til Mattilsynet, uavhengig av om det blir erstattet eller kansellert. Som hovedregel skal vi ha mottatt det opprinnelige sertifikatet før vi utsteder erstatningssertifikat.

Tredje ledd

Ved søknad om endring av sertifikat skal det ikke være tvil om at eksportpartiet er det det gir seg ut for å være, eller at produktet er i henhold til kravene i sertifikatet. Dersom eksportpartiet har forlatt Norge slik at Mattilsynet ikke har mulighet til å kontrollere dette direkte, må eksportøren dokumentere at alle krav i erstatningssertifikatet var oppfylt, på det tidspunktet da eksportpartiet forlot Norge.

§ 11 Retur og tilbakekall av helsesertifikater

Helsesertifikater som ikke brukes, skal straks returneres til Mattilsynet.

Mattilsynet kan tilbakekalle et utstedt helsesertifikat dersom det ikke samsvarer med eksportpartiet.

Mattilsynet skal tilbakekalle helsesertifikater dersom det finnes flere enn ett helsesertifikat for et eksportparti.

Mattilsynet skal varsle importlandet om tilbakekalte helsesertifikater som ikke straks er blitt returnert.

Første ledd

Sertifikater som ikke benyttes skal ikke oppbevares i virksomhetene, men skal leveres tilbake til Mattilsynet.

Annet ledd

Dersom et sertifikat ikke samsvarer med eksportpartiet må Mattilsynet vurdere om avviket er så alvorlig at sertifikatet er ugyldig. Hvis avviket eller avvikene er alvorlige nok og eksportør ikke allerede har iverksatt retur av sertifikatet, skal Mattilsynet tilbakekalle det. Dersom Mattilsynet vurderer det som hensiktsmessig, kan vi tilbakekalle et sertifikat selv om det er i ferd med å returneres.

Tredje ledd

Det er et absolutt krav at det ikke skal være flere sertifikater i omløp for ett og samme eksportparti. Hvis Mattilsynet oppdager slike tilfeller av multiple sertifikater, vil vi umiddelbart kalle tilbake alle overtallige sertifikater for eksportpartiet.

Fjerde ledd

Mattilsynet skal avgjøre hvilket tidsaspekt som ligger til grunn for begrepet «straks», ut ifra vår kjennskap til praktiske omstendigheter. Dersom Mattilsynet vurderer det som hensiktsmessig, kan vi varsle importlandet om tilbakekalte sertifikater selv om disse er i ferd med å returneres.

3 Produksjon og eksport av næringsmidler og fôrvarer på særskilte vilkår

§ 12 Produksjon og eksport av næringsmidler og fôrvarer på særskilte vilkår

Næringsmidler og fôrvarer som produseres og eksporteres, skal oppfylle de relevante kravene i næringsmiddelregelverket med mindre:

- a. noe annet kreves av myndighetene i importlandet eller er fastsatt i lover, forskrifter, standarder, regler for god praksis og andre rettslige og forvaltningsmessige framgangsmåter i importlandet, og virksomheten kan dokumentere dette, eller*
- b. myndighetene i importlandet uttrykkelig aksepterer næringsmidlene eller fôrvarene, er kjent med hvorfor de ikke kan omsettes i EØS, og næringsmidlene ikke er helseskadelige og fôrvarene er trygge.*

Noen varer som ikke kan omsettes i EØS kan likevel eksporteres til andre land.

Bestemmelsen erstatter § 3 første ledd i forskrift 31. august 2018 nr. 1319 om produksjon og eksport av næringsmidler og fôrvarer til land utenfor EØS på særskilte vilkår.

Formålet med denne bestemmelsen er å ivareta helsemessig trygge næringsmidler og fôrvarer og legge til rette for markedsadgang utenfor EØS. Bestemmelsen gjelder for virksomheter som håndterer næringsmidler og fôrvarer som ikke oppfyller kravene i regelverket for omsetning i EØS. Selv om det gjøres unntak for eksport for varer som ikke oppfyller det generelle EØS regelverket, må relevante krav fastsatt i fiskekvalitetsforskriften være ivaretatt.

§ 13 Tilleggsvilkår

I tillegg til vilkårene i § 12 skal følgende vilkår være oppfylt:

- a. Næringsmiddelet eller fôrvaren skal ikke være trukket tilbake fra markedet i EØS.*
- b. Næringsmidler og fôrvarer skal under produksjon og lagring holdes adskilt fra næringsmidler og fôrvarer som skal omsettes i EØS-markedet.*
- c. Virksomheten skal ha rutiner for å sikre at næringsmidlene og fôrvarene eksporteres til mottakerlandet.*

Bestemmelsen erstatter § 3 andre ledd i forskrift 31. august 2018 nr. 1319 om produksjon og eksport av næringsmidler og fôrvarer til land utenfor EØS på særskilte vilkår.

I bokstav a) er det et vilkår om at næringsmiddelet eller fôrvaren ikke skal være trukket tilbake fra markedet i EØS. Dette betyr at dersom en vare er vurdert som helsefarlig av myndighetene og derfor ikke kan omsettes i EØS, så kan den heller ikke eksporteres fra Norge.

I bokstav b) kreves det at varer som ikke kan omsettes i EØS skal holdes avskilt fra de øvrige varene som kan omsettes i EØS. Dette for å avverge eventuell sammenblanding av varer som kan omsettes fritt med varer som er produsert for særskilte vilkår for eksport til land utenfor EØS, og for at virksomheten skal kunne ha kontroll over sitt varesortiment.

I bokstav c) er det et vilkår at virksomheten har rutiner for å sikre at varene kun eksporteres til det eller de bestemte mottakerland(et). Virksomheten skal dokumentere at rutinene overholdes, i tråd med § 4 i denne forskriften.

§ 14 Merking

Næringsmidler og fôrvarer som skal eksporteres etter reglene i dette kapitlet, skal merkes med «EXPORT TO NON-EU COUNTRIES». Informasjon om hvorfor produktet ikke kan omsettes på EØS-markedet og hvilket land det kan eksporteres til, skal følge produktet.

Produksjonsvirksomheten skal merke varene som ikke kan omsettes i EØS men skal eksporteres til andre land, og informasjon om importland og grunnen til at produktet er ulovlig å omsette i EØS skal ledsage produktet.

Bestemmelsen erstatter § 3 tredje ledd i forskrift 31. august 2018 nr. 1319 om produksjon og eksport av næringsmidler og fôrvarer til land utenfor EØS på særskilte vilkår.

Bestemmelsen bidrar til å sikre at varer som er produsert på særskilte vilkår for eksport, ikke skal kunne forveksles med varer som kan omsettes fritt i EØS-området.

§ 15 Melding til Mattilsynet

Virksomhetene som skal produsere og eksportere varer på særskilte vilkår, skal melde fra om dette til Mattilsynet før produksjon og eksport settes i gang. Melding sendes på skjema fastsatt av Mattilsynet.

Vi må få beskjed før du begynner å produsere eller eksportere varer på særskilte vilkår.

Bestemmelsen erstatter § 4 i forskrift 31. august 2018 nr. 1319 om produksjon og eksport av næringsmidler og fôrvarer til land utenfor EØS på særskilte vilkår.

For at Mattilsynet skal kunne føre tilsyn på riktig grunnlag må virksomhetene som skal produsere og/eller eksportere varer etter denne forskriften sende inn melding til Mattilsynet før produksjonen og eksporten settes i gang.

4 Administrative bestemmelser

§ 16 Dispensasjon

Mattilsynet kan i særskilte tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften, forutsatt at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser.

Det er mulig å søke om dispensasjon fra regelverket. Dispensasjon betyr at du får en «tillatelse» eller et fritak fra å følge regelverket. Hovedregelen er at du skal følge regelverket. Terskelen for å få innvilget en dispensasjon er derfor høy.

To kriterier må oppfylles for at Mattilsynet skal kunne vurdere å innvilge en dispensasjon fra mateksportforskriften:

1. En eventuell dispensasjon må ikke være i strid med Norges internasjonale forpliktelser
2. Det må foreligge et særlig tilfelle.

Et særlig tilfelle er en situasjon som du ikke kunne ta høyde for eller forutse, og heller ikke gjøre noe for å forhindre.

Du vil ikke få innvilget dispensasjon for situasjoner som oppstår regelmessig.

Dersom Mattilsynet vurderer at din søknad kvalifiserer for dispensasjon, kan vi sette vilkår for dispensasjonen for å sikre videre markedsgang, eller ivareta andre formål i matloven og dens tilhørende forskrifter.

§ 17 Tilsyn og vedtak

Mattilsynet fører tilsyn og kan fatte nødvendige enkeltvedtak, jf. matloven § 23, for å oppnå etterlevelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskriften. Mattilsynet kan også fatte enkeltvedtak i henhold til matloven § 24 til § 26.

Mattilsynet fører tilsyn etter alle bestemmelsene i forskriften.

Mattilsynet fører tilsyn med alle virksomheter som produserer, oppbevarer, transporterer eller eksporterer næringsmidler, animalske biprodukter, fôrvarer, levende dyr og avlsprodukter til land utenfor EØS.

Mattilsynet har myndighet til å fatte nødvendige vedtak der vi fører tilsyn.

§ 18 Straff

Overtredelse av bestemmelser gitt i denne forskriften eller enkeltvedtak gitt i medhold av forskriften, er straffbart i henhold til matloven § 28.

Brudd på bestemmelsene i mateksportforskriften kan straffes.

Hvis du bryter en av bestemmelsene i denne forskriften, eller et enkeltvedtak som er gitt med hjemmel i denne forskriften, kan du straffes om overtredelsen er forsettlig eller uaktsom. Dette innebærer at overtredelsen har en viss grad av skyld. Dette kan for eksempel være at

produsenten erklærer oppfyllelse av særkrav uten å ha implementert disse i sin produksjon, eller eksportøren lar være å returnere sertifikater som ikke brukes og i stedet bruker disse for å eksportere et annet eksportparti.

§ 19 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 15. juli 2020. Fra samme tidspunkt oppheves:

- a. forskrift 28. juni 2013 nr. 844 om kvalitet på fisk og fiskevarer §§ 36 og 37, og*
- b. forskrift 31. august 2018 nr. 1319 om produksjon og eksport av næringsmidler og fôrvarer til land utenfor EØS på særskilte vilkår*

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

www.mattilsynet.no